

ת"פ 41327/08/20 - מדינת ישראל-פמ"ד נגד סלים אבו זעילה-בעצמו

בית משפט השלום בבאר שבע
ת"פ 41327-08-20 מדינת ישראל נ' אבו זעילה

בפני בעניין:	כבוד השופטת, סגנית הנשיא ענת חולתא המאשימה
נגד	מדינת ישראל-פמ"ד ע"י ב"כ המתמחה ענת כהן
הנאשם	סלים אבו זעילה-בעצמו ע"י ב"כ עו"ד נטלי אנטון ועו"ד אלעד אזולאי

גזר דין

רקע:

1. הנאשם הורשע, על-פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן בביצוע עבירה של קבלת דבר במרמה - לפי סעיף 415 רישא לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

על-פי עובדות כתב האישום, גב' חלימה אלקורען, ילידת שנת 1919 התגוררה עם בעלה ביישוב כסייפה. לאחר פטירת בעלה ביום 04.10.1978 הגישה תביעה לקבלת קצבת שארים וזכאותה אושרה על ידי המל"ל בחודש דצמבר 1978. קצבת השארים שולמה על ידי המל"ל באמצעות העברה בנקאית לחשבונה, מידי חודש בחודשו.

החל מחודש ינואר 1982, החל המל"ל לשלם לחלימה, בנוסף, תוספת השלמת הכנסה לחשבונה, מידי חודש בחודשו.

הנאשם, נישא בשנת 1981 לבתה של חלימה, והתגורר עמה בנס ציונה. במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, אולם בשנת 1979-1980 לערך, עברה חלימה להתגורר עם הנאשם ועם בתה, אשר טיפלה בה בביתם בנס ציונה.

בתאריך 15.09.1986 נפתח על שמה של חלימה חשבון בנק בנס ציונה.

במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, אולם בין החודשים ספטמבר-נובמבר 1986, הוגדר הנאשם כבעלים משותף בחשבונה של חלימה.

במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, נפטרה חלימה ונקברה על-ידי בני משפחתה ביישוב כסייפה. זאת, מבלי שדבר מותה דווח לרשויות המדינה, ובהן משרד הפנים והמל"ל.

הנאשם, אשר היה בעלים משותף בחשבונה של המנוחה, ידע על דבר פטירתה לפני שנת 2018.

במעשיו אלו, הנאשם, אשר נמנע כאמור מלדווח על מותה של המנוחה, בפני רשויות המדינה, יצר מצג שווא כי המנוחה עודנה בחיים וזאת בכוונה לקבל לידיו במרמה את כספי הקצבאות של המנוחה.

דבר מותה של המנוחה נודע לרשויות רק בחודש יוני 2018, לאחר שהמנוחה הוזמנה לטקס עבור אזרחים ותיקים שמלאו להם 100 שנים, בבית הנשיא ולא נענתה לזימונה.

מיד עם היוודע דבר המרמה, הופסקו תשלומי הקצבאות על-ידי המל"ל.

הנאשם, בדרך שתוארה לעיל קיבל לחשבון זה מהמל"ל, במרמה, סכום כולל של 175,000 ₪.

השתלשלות ההליך:

2. ביום 14.06.2022 הגיעו הצדדים להסדר טיעון ולפיו הנאשם יודה בכתב האישום המתוקן ויורשע בו. לעניין העונש הוסכם, כי המאשימה תעתור להטלת תשעה חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות וההגנה תעתור למאסר בעבודות שירות קצר יותר. כן הגיעו הצדדים להסדר כספי בנוגע לאופן השבת הכספים לקופת המדינה, כך שיופקד סכום מסוים עובר למתן גזר הדין והיתרה תיפרס לתשלומים בני 1,000 ₪ כל אחד.

3. בהמשך להסדר הטיעון בין הצדדים, הופנה הנאשם לקבלת חוות דעת הממונה על עבודות השירות. בתאריך 19.09.2022 התקבלה חוות דעת ולפיה הנאשם מתאים לריצוי מאסר בדרך של עבודות שירות, במגבלות הנובעות ממצבו הרפואי.

4. בדיון אשר התקיים בפניי ביום 08.11.2022, טענו ב"כ הצדדים לעניין משך עבודות השירות שיוטלו על הנאשם, לאחר שנמסר כי הנאשם עמד בהתחייבותו הכספית.

טענות הצדדים:

5. **המאשימה** הגישה טיעוניה בכתב וכן אסופת פסיקה. נטען, כי הנאשם פגע במעשיו בקניין המדינה והציבור ופגע באמון הבסיסי הקיים בין המדינה לאזרחיה ובקופת המל"ל המיועדת כולה לאפשר לשארים ולנזקקים קיום בכבוד.

נטען, כי מעשי הנאשם ברף החומרה העליון, שכן הנאשם פעל במשך שנים לקבלת קצבאות שלא היה זכאי להן, עדכן את חשבון הבנק בהתאם וגרף סכום משמעותי אשר לא היה זכאי לו.

המאשימה הפנתה לאסמכתאות מהן ניתן ללמוד על מדיניות הענישה הנוהגת:

א. ת"פ 37902-10-14 **מדינת ישראל נ' גרנט ואח'** - נאשם שהורשע במסגרת הסדר טיעון בביצוע

שרשרת עבירות מרמה בנסיבות מחמירות נגד הביטוח הלאומי, בכך שקיבל במרמה גמלת נכות עבור ילדיו הקטינים בסכום כולל של 500,000 ₪. נקבע מתחם הנע בין 15-30 חודשי מאסר. נגזרו על הנאשם 15 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר על תנאי.

ב. ת"פ 22446-11-18 **מדינת ישראל נ' בן משה** - נאשם שהורשע במסגרת הסדר דיוני ובהתאם להודאתו בכך שייבא חומרי גלם שונים וייצר תכשירים באמצעותם, ביודעו שיש בהם סיכון לבריאות הציבור ומבלי לדווח על ההכנסות כחוק. נקבע מתחם שנע בין 12 חודשי מאסר ועד 36 חודשי מאסר. הנאשם נדון ל-12 חודשי מאסר על תנאי וקנס.

ג. ת"פ 61095-09-17 **מדינת ישראל נ' נפתלין** - נאשמת שהורשעה במספר אישומים בהיותה עו"ד בעבירות של זיוף צוואה במטרה לקבל באמצעותה כספי מנוחה. נקבע מתחם ענישה שנע בין תשעה חודשי מאסר בפועל ועד ל-24 חודשי מאסר. הנאשמת נדונה לשנתיים מאסר בפועל, קנס כספי ופיצויים.

ד. ת"פ 22981-05-14 **מדינת ישראל נ' איתן** - נאשם שהורשע במסגרת הסדר טיעון בעבירות שעניינו, בין השאר, זיוף בכוונה לקבל באמצעותו דבר ושימוש במסמך מזויף. הנאשם נדון ל-10 חודשי מאסר בפועל, תוך שבית המשפט ציין כי הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים מקל.

נוכח כל האמור, המאשימה עותרת למתחם ענישה הנע בין 9-18 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר מותנה וקנסות משמעותיים.

6. ביחס לנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירה, המאשימה הביאה בחשבון כי הנאשם נעדר עבר פלילי, לקח אחריות וביצע מאמצים להשבת הכספים שנגזלו וכן התחייב לאפשר לביטוח הלאומי קיזוז תשלומים חודשיים נוספים. עוד נלקח בחשבון גילו המבוגר של הנאשם.

באזון כלל השיקולים, המאשימה עתרה להטיל על הנאשם עונש ברף הבינוני-נמוך של המתחם שיכול וירוצה בעבודת שירות, לצד מאסר על תנאי וקנס משמעותי.

7. ב"כ הנאשם טענה טיעוניה בעל-פה והגישה אסופת פסיקה וכן ראיות לעונש [נ/1].

נטען, כי במקרה זה מאחר שמדובר ב"הסדר טווח" בית המשפט אינו מחויב בקביעת מתחם ענישה, כל עוד בית סבור, כי ההסדר אינו חורג ממדיניות הענישה הראויה.

עוד נטען כי עתירת המאשימה למתחם ענישה הנע בין 9-18 חודשים ולמיקום הנאשם ברף הבינוני, אינה תואמת את עתירת המאשימה לעונש הכולל 9 חודשי עבודת שירות.

בנוסף, ההגנה ביקשה לאבחן את הפסיקה אותה הציג ב"כ המאשימה מענייננו. נטען, כי פסקי הדין אליהם הפנתה המאשימה עניינם פעולות אקטיביות של מרמה, זיוף או פגיעה בציבור.

ההגנה הפנתה לאסמכתאות התומכות בהטלת עונשים מקלים יותר:

א. ת"פ 12535-02-18 **מדינת ישראל נ' רוזנבלום** - נאשם שהורשע בעבירות קבלת דבר בנסיבות מחמירות, רישום כוזב במסמכי תאגיד וקשירת קשר לעשות פשע בכך שעבד בניגוד להנחיות ביטוח לאומי, כמי שקיבל קצבת נכות כללית בתביעה. הנאשם חתם על הסכם שכר כוזב והעביר את כספי השתכרותו לילדיו. בהסתמך על מצג זה קיבל במרמה קצבת נכות בסך של 153,236 ₪. המתחם שנקבע נע בין מאסר קצר שניתן לרצות בעבודות שירות ועד ל-12 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. הנאשם נדון לשל"צ ומאסר על תנאי משיקולי שיקום ונוכח מצבו הרפואי.

ב. ת"פ 26811-03-16 **מדינת ישראל נ' חמאמיאן** - נאשם שהורשע לאחר ניהול הוכחות בקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ובשימוש במסמך בנסיבות מחמירות בכך שקשר קשר עם אחר להונות את המל"ל בכך שהציג מצב כוזב בנוגע למצבו הנפשי במטרה לזכות בקצבת נכות שלא כדין. הסכום שקיבל עמד על סך 106,406 ₪. נקבע מתחם הנע בין מאסר קצר הניתן לריצוי בעבודות שירות ועד שנת מאסר. על הנאשם הוטלו של"צ ומאסר על תנאי, משיקולי שיקומו.

ג. ת"פ 26530-03-16 **מדינת ישראל נ' טשקנט** - נאשם שהורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירת קבלת דבר במרמה בכך שפנה לאחר בכדי שסייע לו לקבל מהמל"ל קצבת נכות נפשית, על אף שאינו סובל ממחלת נפש. נקבע מתחם ענישה הנע בין 6-24 חודשי מאסר בפועל. הנאשם נידון ל-3 חודשי מאסר בפועל שירוצו בעבודות שירות ולמאסר על תנאי, נוכח נסיבותיו.

ד. ת"פ 26809-03-16 **מדינת ישראל נ' בר-אור** - נאשם שהורשע בקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות בכך שקשר קשר עם אחר להונות את המל"ל ולהציג מצג כוזב ביחס למצבו הנפשי במטרה לזכות בקצבת נכות. הנאשם קיבל במרמה סך של 100,273 ₪. נקבע מתחם הנע בין מאסר, אשר יכול וירוצה בעבודות שירות, ל-18 חודשי מאסר בפועל. הנאשם נידון לשל"צ בהיקף של 350 שעות לצד עונשים נלווים נוכח נסיבותיו.

ההגנה הפנתה בנוסף גם ל- הפנתה לת"פ 21581-01-17 **מדינת ישראל נ' יעקב בן גור**; ת"פ 6078-01-09 **מדינת ישראל נ' גמיל עדוי**; ת"פ 38828-11-15 **מדינת ישראל נ' איזנווה פרינצס**.

8. בבחינת הנסיבות האישיות של הנאשם נמסר, כי לנאשם 28 ילדים, סובל מבעיות רפואיות רבות ונתמך

מקצבאות. למרות זאת, שילם את סכום הפיצוי שהוסכם מראש.

לאור זאת, עתרה ההגנה להסתפק בעבודות שירות לתקופה קצרה.

9. **הנאשם בדבריו לבית המשפט** מסר כי הוא מצטער. כן ציין כי הוא אדם חולה, ומקבל עזרה בנוגע לילדיו. עוד ציין כי אשתו נפטרה לפני 3 חודשים והוא מטפל בילדים וכי לווה כסף מאנשים בשביל תשלום הפיצוי.

דין והכרעה:

קביעת מתחם העונש ההולם:

10. מתחם העונש ההולם למעשה העבירה נקבע בהתאם לעיקרון ההלימה ולפיו נדרש יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשמים, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. ביישום עיקרון ההלימה וקביעת מתחם העונש במקרה קונקרטי, בית המשפט יתחשב בשלושת אלה: הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו; מדיניות הענישה הנוהגת; ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

11. מעשי הנאשם פגעו בקופה הציבורית, פגיעה שהיא בעקיפין גם פגיעה בכל אחד ואחד מאזרחי המדינה. במעשיו פגע הנאשם גם בעיקרון השוויון שכן קיבל לידיו כספים שלא הגיעו לו כדין. משטר הקצבאות במדינה הוא חלק מהתשתית החברתית-כלכלית המושתתת על עיקרון של סולידריות ושל ערבות הדדית. הנאשם אשר מעל בקופה הציבורית פגע בערכים אלה שבלעדיהם לא ניתן יהיה להמשיך ולקיים את מערך הביטחון הסוציאלי.

כן מעשי הנאשם פגעו ברשויות המדינה ובגופים שיעודם לקדם אינטרסים חברתיים וציבוריים, ובאמון הציבור במוסדות המדינה ובמנהל תקין.

חרף האמור לעיל, איני רואה בעין בעין עם טיעון המאשימה לעניין עוצמת הפגיעה בערכים המוגנים במקרה זה. הנאשם למעשה פעל במקרה זה ב"מחדל" בכך שלא דיווח במועד על מותה של חלימה. חרף הנרמז בטיעון המאשימה על פי עובדות כתב האישום כפי שמצויות בפניי, לא ניתן לקבוע כי הנאשם הצטרף כשותף לחשבון הבנק של חלימה לאחר מועד פטירתה.

אמנם, סכום המרמה המצטבר אינו פעוט והנאשם לא הפסיק את המעשים מיוזמתו אלא דבר המרמה התגלה באקראי. בעניין זה נקבע בת"פ (נצ') 1793/08 **מדינת ישראל נגד שואהנה**:

"מעשי רמאות המכוונים כלפי הביטוח הלאומי נפוצים ופוגעים בכלל הציבור הנזקק לשירותיו, במיוחד לאור הקושי הרב בחשיפת המעשים. אין המדובר בפגיעה בחברת ביטוח רגילה, אלא בפגיעה בחברת הביטוח של כלל אזרחי המדינה, המפרישים לה כספים באופן קבוע ממשכורתם בתקווה כי כאשר יזקקו לעזרה היא תינתן להם".

12. **בבחינת מדיניות הענישה** הנוהגת למקרים הדומים בנסיבותיהם, ברמת התחכום שבהם לעניינו נמצא, כי עתירת המאשימה לעונש מחמירה עם הנאשם שבפניי בהשוואה למקרים דומים אחרים. בנוסף לפסיקה אליה הפנתה ההגנה ראו גם דוגמאות נוספות:

א. ת"פ 40544-12-17 **מדינת ישראל נ' מאירוב** - נאשמת שהורשעה על-פי הודאתה בעבירת קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות בכך שהגישה תביעה לקבלת דמי מזונות בה הצהירה כי אין לה כל מקור הכנסה. כאשר בניגוד להצהרתה, עבדה ככימאית מעבדה, ובהמשך לכך קיבלה במרמה דמי מזונות בסך של כ- 160,000 ₪. נקבע מתחם הנע בין רף תחתון של הטלת צו של"צ ועד לעונש מאסר בין 10 חודשים, ועונשים נלווים בדמות מאסר על תנאי וקנס. הנאשמת נדונה לשל"צ בהיקף 250 שעות, מאסר מותנה, קנס וצו מבחן.

ב. ת"פ 10536-07-16 **מדינת ישראל נ' פורטנוי** - נאשם שהורשע בהתאם להודאתו בעבירות קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וקשירת קשר לביצוע פשע. דובר בעובד ניקיון אשר דיווח לביטוח לאומי על שכר חלקי ובכך זכה בגמלת הבטחת הכנסה על סך 110,000 ₪. נקבע מתחם הנע בין 2-6 חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות. הנאשם נידון, על אף גילו המבוגר ונסיבות רפואיות ואישיות מיוחדות, לשלושה וחצי חודשי מאסר בפועל. בערכאת הערעור עונש הומר ל-3 וחצי חודשי עבודות שירות לצד קנס בסך 6,000 ₪.

ג. ת"פ 37792-09-16 **מדינת ישראל נגד ארנסטי** - נאשם שהורשע על-פי הודאתו בעבירות קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ובזיוף בנסיבות מחמירות בכך שהציג מצבי כזב בנוגע למצבו הרפואי על-מנת לקבל במרמה מהמוסד לביטוח לאומי סך של 67,350 ₪. נקבע מתחם הנע בין של"צ לבין מספר חודשי מאסר בפועל, כשלצדם עונשים של מאסר מותנה, קנס ופיצוי. נאשם נידון למאסר מותנה, קנס ותשלום פיצוי למוסד לביטוח לאומי. במקרה זה הגיעו הצדדים להסדר טיעון שכלל הסכמה עונשית ובהתאם להסכמה, עתרו הצדדים למאסר מותנה ולקנס סמלי.

13. נוכח כל האמור לעיל, בבחינת מכלול השיקולים הרלוונטיים ובהינתן כל המפורט לעיל אני קובעת, כי מתחם העונש ההולם במקרה זה נע בין 4 חודשי מאסר, הניתנים לריצוי בעבודות שירות ועד שנת מאסר, בצירוף עונשים נלווים.

נוכח מסקנתי בדבר מתחם העונש ההולם, לא נדרשתי לדיון המשפטי בדבר הקשר שבין תיקון 113 לחוק העונשין ובין מקרים של "הסדרי טווח".

קביעת העונש המתאים בגדרי המתחם

14. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יתחשב בית המשפט בשיקולים כלליים ובשיקולים פרטניים, שאינם קשורים בנסיבות ביצוע העבירה. במקרה שבפניי מן הראוי לתת את הדעת לנסיבות הבאות:

הבאתי בחשבון כי הנאשם נעדר עבר פלילי, הודה במיוחס לו, נטל אחריות והביע חרטה.

לקחתי בחשבון את נסיבותיו של הנאשם, מצבו הרפואי (בהמשך לאסמכתאות שהוגשו) ומצבו המשפחתי. כמו כן לקחתי בחשבון את גילו של הנאשם.

לעניין זה לקחתי בחשבון גם, כי הנאשם נמצא כשיר לבצע עבודות שירות במגבלות.

לקחתי בחשבון את מאמצי הנאשם להחזיר את הכספים שקיבל שלא כדין והתחייבותו להמשיך קיזוז הסכום עד להשלמת החזרת החוב.

סוף דבר:

15. לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים כמפורט לעיל אני מטילה על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 5 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

הממונה על עבודות השירות מתבקש לקבוע מועד עדכני להתייצבות הנאשם לריצוי עונשו. הודעת הממונה תוגש לתיק בתוך 21 יום. **המזכירות תעקוב.**

ב. מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים.

המאסר המותנה יופעל אם תוך תקופה של שלוש שנים מהיום, יעבור הנאשם עבירת מרמה.

ג. קנס בסך 40,000 ₪ או 20 ימי מאסר תמורתו. הקנס הופקד זה מכבר בתיק הכספי ולכן הנאשם סיים לשלם את חובו.

יתרת החוב של הנאשם למוסד לביטוח לאומי, בסך 135,000 ₪ תקוזז מקצבאות הנאשם בסך של 1,000 ₪ כל חודש וזאת בהתאם להסדר שהושג עם המוסד לביטוח לאומי כחלק מהסדר הטיעון, ולכן לא נדרש צו שיפוטי נוסף בעניין זה.

המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, י"ג כסלו תשפ"ג, 07 דצמבר 2022, במעמד הצדדים.